

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, vasárnap, 1908. március 15.

62. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell'Ospedale. (Új Wurzer ház), I. em.
TELEFON 229. SZÁM.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónap . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petty sorja 40 fillér.

Egyről-másról.

Egy lelkes magyar nagykereskedő érdekes eszmét pendített meg, amely ha megvalósul, fontos hivatást töltött volna be s nagyban hozzájárult volna a magyar tengerészet s a magyar tengerentúli forgalom fejlesztéséhez. Tengerészeti szaktanács létesítéséről volt szó, a melyben helyet foglaltak volna a magyar tengerészeti szakkörök. A hivatását már a címe is megjelölte. Tanácsokkal, utbaigazításokkal szolgált volna a magyar kormány. Figyelemmel kísérte volna a magyar tengerészet alakulásait, kötelessége lett volna javaslatokat tenni új összeköttetések és járatok létesítése dolgában. Ez azonban csak szűk keret. annak a programnak, ami a tengerészeti szaktanács programjával ki volt tűzve.

Hogy ez a szaktanács mennyire fontos, hivatást töltött volna be, eléggé bizonyítja hogy röviddel az eszme megpendítése után Chlumeczky báró egy bécsi lapban fölhevítva az illetékes tényezőket a sztrák tengerészeti szaktanács megalakulására. Ott sem járt eredményre a felhívás, de nem is bírt volna olyan nagy jelentőséggel Ausztriában ez a szaktanács mint nálunk. Mert Ausztriában már rég létesültek azok a szakkörök, amelyek a tengerészet fejlesztésének a propagandáját szolgálják. Ausztriában sokan vannak a szakemberek s ott a kormány is oly közgazdasági érdekekkel vagyon felruházva, hogy teljesen fölösleges öt utbaigazítani.

Nálunk sajnos mások a viszonyok. A mellett, hogy pénzünk nincsen, még nem is igen értünk ahhoz, hogy miképpen kell a nemzeti vagyonosodást a tengerészet fejlesztéssel előmozdítani. Ha egy miniszter egy hírlapi kommunikációban bejelenti, hogy a kormány egy bizonyos időben valami csekély beruházást tervez az egyetlen magyar kikötővárosban nyomban himnuszokat zengenek, s alig akad valaki, aki a pénz felhasználására okos tervvel állana elő. A kormány például most tizenkét milliót akar a fiumei kikötő kibővítésére költeni. Hogy mi módon, az nem egészen ismeretes. Főbb vonásokban azonban ismeretesek a bővítés tervei. Ezeket a terveket nem szabad könnyelműen, hevenyében megcsinálni. Ügyelni kell arra, hogy a jövőben, azok mennyire értékesíthetők s ha szükség van rá, mi módon alakíthatók át. Egy ilyen nagy tervhez nem csekély mérnöki munka kell. Ha jól akarják megoldani, pályázatot hirdetnek, s a legjobb pályaművet megvásárolhatják. Itt még a hazafias szempontokat is félre kellene tenni, és nem volna szabad kizárni a külföldi pályázatokat sem. Mert hát nálunk sajnos, kevesen vannak azok, akik kikötői építési tervekkel foglalkoznak. Ehhez nem elég a plajbász, papíros és a vonalzó, szaktudást igényel ez.

Okulhattunk volna a régebbi kikötői építkezéseken, amelyek nagyon rosszul sikerültek. A fiumei kikötő valóságos egérfogó. Szűk, hogy két hajó is csak nagy óvatossággal mo-

zoghathat benne a veszedelem elkerülésével. Ha már áldozni tud a kormány az egyetlen magyar kikötővárosra, gondoskodjék arról, hogy a milliókat ne dobják rossz helyen a tengerbe, mert ha ezt így teszik, akkor igazán hiábavaló költségeknek kell a beruházásokat minősíteni.

(f. o.)

Az Adria vasut. Konstantinápolyból jelentik, hogy a szerb kormány utasítására Nenadovics konstantinápolyi követ jegyzékét fog átnyújtani a portának, amelyben a török kormány bejegyzését kéri ahhoz, hogy a szerb vasutak és a tervbe vett adriai vasut között csatlakozás létesüljön. A tervezett Duna-Adria vasut két részre oszlik, szerb és török részre. A szerb vonal 269 kilométer hosszúságú, a török rész 260. A szerb vonal vagy Plachovna, vagy Kladovnánál kezdődik s a Duna áthidalásával Turn-Severinnél csatlakozik a románai vasúthoz. Kladovnál kiindulva Negotinon keresztül a Timokt-völgy hosszában, Zagetschar Kujaschwatz érintésével jut el Nischig. Innen már meglevő nisch-wraejei vonal felhasználásával Doljenzeig megy s a Toplitza-völgyen keresztül Mrdaroig épült új vonallal éri el a szerb-török határt. A határnál ezer méter hosszú alagutat terveznek s ezen keresztül halad a vasut Prishtinaig. Lipjanenél metsz a mitrovica-üszkúbi vasutat, hogy Prishtenig eljuthasson. Innen aztán a Bell-Drim folyó mentén a Zafa Kumul hegységig jut s a hegyen keresztül 3 és fél km. hosszúságban furt alagúton át visz az útja San Giovanni di Medinaiig. Szerbia már 130 kilométer hosszúságban kiépítette a vasutat, úgy hogy még 132 kilométert kell építeni. A duna-adriai vasutnak szerb területen kiépülő vonalának költségeit 30 millió dinárra becsülik. A vasutnak török földön tervezett része pedig 41.610.000 frankba fog kerülni, úgy, hogy az egész duna-adriai vasut Kujaschwatztól San Giovanni Medinaiig tervezett vonala, amely 539 kilométer hosszú, mintegy nyolcvan millió koronába kerül.

Komunális képek.

Rappresentanza.

Szomorú aktussal kezdődött a rappresentanza és opere the illő komédiázással ért véget. Ime két szélsőség, amely között a legtöbb kérdés Capudi Celso lemondása és Umago község emlékirat volt az ismert vasutlétesítés dolgában.

A szomorú aktusra Edmondo de Amicis elhunytá adott okot. A neveltségességig ostoba volt Meixner indítványa, amely szerint a munkások balesetbiztosítását Fiumében külön intézménnyé kell avatni. Hogy derűség nem támadt ennek a kijelentésnek a nyomában, azt csak az autonómkedélyek rovására lehet följegyezni.

Mindenesetre érdekes és figyelmet érdemlő körülmény, hogy Fiumében új intézmények létesítésénél egyebre sem gondolnak, mint extrawurstokra. Ilyen extrawurst lett volna a városított állami határrendőrség is, amelynek létesítéséből azonban semmi sem lett. Ezuttal a balesetbiztosítási törvény tárgyalásánál hasonló kívánsággal léptek a rappresentanza elé s csuda, hogy a kívánságát a böles tanács határozattá nem formálta. Mert hiszen ez az új törvény jó — ezt Pietro Stupicich is elismerte — hát nem kell Fiumének. Azaz, hogy kell. Mert ezt a böles rappresentanték is tudják, hogy ebből a balesetbiztosításból bajosan lesz autonóm-gesefi.

Umago község terve szép, csak kételkedünk abban, hogy megtudja valósítani. Mert a terv kivételéhez pénz kell, ami pedig sem Umagóban, sem Fiumében nincsen. Az osztrák és magyar kormányok pedig kisebb gondja is nagyobb annál, mint hogy az umago-fiumei vasutvonalat megépítse.

A tegnapi ülés lefolyásáról az alábbiakban számolunk be:

Vio Ferenc dr. polgármester délután 6 órakor nyitotta meg a rappresentanza ülést,

amelyen 33 rappresentante van jelen. Elmardásukat igazolták Blasich és Steinacker városatyák. A polgármester megnyitva az ülést megleg szavakban emlékezik meg a minap elhunyt világhírű olasz íróról, Edmondo de Amicisről. Ezután Foretich interpellált egy ügyben, majd Superina a cosalai népiskola létesítése dolgában intéz kérdést a polgármesterhez. A polgármester a legközelebbi ülésre igéri a választ. Baesics Icilio dr. az utcák új elnevezései dolgában még november havában tett javaslatának sorsa felől érdeklődik. Akkor ő egy bizottság kiküldetését kérte. A polgármester gunyosan válaszol, igazán nem tudja, miért nem küldték ki a bizottságot.

Dardi előadó Capudi Celso lemondását jelenti be. Kuschler dr. indítványozza, hogy mint jó autonóm polgárnak semmi oka nincsen arra, hogy lemondjon. Eppen ezért felszólítja a rappresentanza, hogy vonja vissza a lemondását. A rappresentanza elfogadta az indítványt.

Ezután az umago-fiumei vasut létesítéséről szóló emlékiratot tárgyalták. Majd a munkások balesetbiztosítására vonatkozó javaslat de az idő előrehaladottsága miatt a jövő ülésre halasztották a kérdés tárgyalását.

UJDONSÁGOK.

A lagunák várasából.

— Az új Kampanile. —

Venecia, márc. 14.

Azt sem hitte volna soha a bennszülött velencei, hogy az ő piazzáján kis vasut fog járni, pedig a Kampanilég keskeny sínpáron robognak végig az apró hoesik, amelyek az építőanyagot szállítják oda. Az összedől, kilencszáz esztendő öreg Kampanile helyett ma már lehet az újról beszélni. Abból, amelynyi már készen van belőle, meg lehet állapítani, hogy teljes hasonmása lesz a réginek; megnyugodhatnak tehát azok, akiknek fantáziájából eddig hiányzott a Márk térnek ez a kiegészítő része. Azonban inkább csak azok nélkülöztek fájdalmasan, akik a tengeren jövet még látták azt a régi, harangtoronyt.

Az új Kampanile körülbelül husz méter gasságra már fölépült (az eredeti több volt kilencvennél) a kész része egyenlő színvonalban áll az új Prokuráciák palotájának második emeletével. A magasságának megfelelő három ismeri hosszúságú lyuk is megvan rajta, valamint a nyoma a két hosszú ívezetben végződő domborulatnak. Valami sok munkás nem dolgozik rajta, tehát az építés sem folyik rohamosan. Az építkezéssel csaknem öt esztendeje fontostkodnak az olaszok. A bekerített helyre ezért laikus csak polgármesteri engedéllyel mehet, ezt azonban nagyon szívesen adja meg Grimanini gróf, Venecia gavallér podesztája, előkelő és nem előkelő idegenek. Arról is gondoskodtak, hogy a munkások nagyon meg ne izzadjanak. Csavarra járó vitorlavászon alatt dolgoznak, mert ilyenkor már a velencei nap annyira tűz, hogy a hölgyek is napernyő alatt járnak. Samovius régi, szintén tönkre zuzott gyönyörű kis fehérmárvány kupola építéséhez természetesen úgy nem fogtak hozzá, erre csak az Kampanile befejezése után kerül a sor. Mind a kettő legelsőbb 1911-re, a római nemzetközi kiállítására s az olasz királyság ötvenéves jubileumára biztosan készen lesz.

Marco.

— **Március 15.** A Fiumei Magyar Kör, mint már jelentettük, méltó módon fogja megünnepelni a szabadság napjának évfordulóját. A kör ez alkalomból az alábbi felhívást intézi a fiumei magyarsághoz:

Honfitársak! Testvéreink!

Ezer éves történelmünk nyitott könyvében, Március 15-ike sugárzó betűkkel van följegyezve, amelynek fénye, szép magyarországnak nemcsak égbe nyúló bérczeire és arany kalászos rónáira, hanem szívünk kellős közepébe és lelkünk legmélyére is bevilágít. Hatvan esztendővel ezelőtt a sötét égboltozaton a vilámmok cikázása és azok menydörgése, a lenyűgözött lelkek háborgása és a lángoló hazaszeretet kitörő lelkesedése, az egész országot talpra állította, hogy biztossá és megvédjék a szabadságot. Ennek a nevezetes napnak 60-ik évfordulóját, a „Fiumei Magyar Kör” mely szerény viszonyai mellett is, égő lelkesedéssel igyekszik történelmünk nagy napjait városunkban is ünneppé avatni, szeretettel hív meg mindnyájukat nyelv, kor és rangkülönbőség nélkül Március 15-én délután 4 órakor, a Deák szálloda nagyszobájában megtartandó ünnepélyére, amelynek műsora a következő:

1. Rákóczi-induló. Előadja Barca Jenő cigányzenekara. 2. Szózat. Éneklő a m. kir. tengerészeti akadémia énekkara. 3. Talpra Magyar. Szavalja Stencz János. 4. Ünnepi beszéd. Tartja Okolicsányi László orsz. képviselő. 5. Egy gondolat bánt engemet. Petőfi Sándortól. Szavalja Radó Béla. 6. Hazafias magyar dalok. Tihonon előadja Kurc Frigyes. 7. Olasz ünnepi beszéd. Tartja Dárdy Vazul városi dírigente. 8. Talpra magyar. Csatadai. Éneklő a m. kir. tengerészeti akadémia énekkara. 8. A vén cigány. Előadja László Gyula, zongorán kíséri Clerc János. 10. Himnus. Éneklő a m. kir. tengerészeti akadémia énekkara és a közönség. Külön meghívókat nem adunk ki. Szabad bemenet. Költségeink fedezésére a belépésnél adományokat elfogadunk.

Polgárlársak! Testvéreink!

A hazaszeretet szent tüze, torrassa össze lelkeinket ezen a nagy napon, hogy egymást megérthessük! A nyelvkülönbőség ne képezzen akadályt közöttünk, hiszen mindnyájan, akik e nemes város kebelén élünk és dolgozunk, egy Hazának és egy Anyának vagyunk a gyermekei, melynek neve: Magyarország! A Fiumei Magyar Kör.

— **A horvát nyelv Dalmáciában.** Zágrábi tudósítónk jelenti, hogy az osztrák kormány elismerte a horvát nyelvnek Dalmáciában való jogosultságát és kijelentette, hogy a *Nardelli* Miklós által kidolgozott tervezetet veszi alapul intézkedéseinek megtételénél. *Hovecsar*, a zárai pénzügyigazgatóság alelnöke, aki Bécsben járt, hogy az osztrák miniszterelnökségen a nyelvkérdésben tartott konferencián résztvegyen, már visszatért székhelyére s legközelebb már meg is teszi intézkedéseit a horvát nyelvnek a pénzügyi hatóságnál való bevezetésére.

— **Jótevény adomány.** A helybeli. m. kir. dohánygyár igazgatósága 50 koronát küldött a polgári fiúiskola tanulóinak segítésére a f. évi febr. 15-én rendezett jótevényesü bál alkalmával begyűlt tiszta jövedelemből. Az intézet igazgatója ezt az összeget öt egyenlő részre osztotta fel, akik közül három tanulóknak a szülője dohánygyári munkás. Az intézet igazgatósága ezután is mond köszönetet a jótevény adományért.

— **Hatszáz visszavándorló.** Tegnap éjjel különvonattal hatszáz visszavándorló érkezett Triesztből Fiuméba, akik az Austro-Americana egyik hajójával jöttek haza Amerikából. A hazatértek az éjjelt az állomáson és más helyeken töltötték, s ma folytatták utjukat hazafelé.

— **Eljegyzés.** Fischel Lajos nyomdatulajdonos a „Zala” politikai napilap kiadótulajdonosa Nagykanizsán, eljegyezte Bonyhádi Ida urnót Fiuméből.

— **Munkássors.** Megírtuk, hogy *Milch* és *Battistin*-féle parketta-gyárban csütörtökön szerencsétlenség történt, amely *Vavra* Lajos munkásnak életébe került. A halálos baleset ügyében tegnap tartotta meg a rendőrség a helyszíni szemlét. *Mitrovich* parancsnok kihallgatta az összes munkásokat, akik a szerencsétlenség pillanatában *Vavra* közelében dolgoztak. A vizsgálat iratait a rendőrség még tegnap felterjesztette az ügyészséghez, ahonnan azonban az iratokat visszaküldötték a rendőrségnek, hogy a vizsgálatot terjeszse ki a mel-

lőkörülményekre is. A szerencsétlenül járt munkást ma délután temették el.

— **Fodor Oszkár felolvasása.** A Társadalomtudományi kör tegnap este felolvasó estét tartott. Előadó *Fodor Oszkár*, lapunk szerkesztője volt, aki „A jövő Magyarországa és a szocializmus” címen tartott rendkívül érdekes és tanulságos előadást. Felolvasásában fejtegette a magyarság és az ország jövőbeni kötelességét, rámutatva számtalanszor arra a körülményre, hogy Magyarországnak igenis szüksége van a szocialista társadalom mennél erősebb fegyverkezésére, hogy megmentsse újból azt az országot, amelyet a fejtelenség uralom a tönk szélére juttatott. Rámutatott arra a körülményre, hogy itt csak egymó van a haladás és boldogulás céljához és ez a szocializmus tanainak megvalósítása, amelyek hivatva vannak visszaadni az országot a népet s hazának gyermekeit. Böven fejtegette, hogy mi módon teremthetjük meg a valóban egységes magyar államot s bírálta a nemzetiségi kérdést, amelyet csakis a szocializmus érvényesítésével lehet megoldani. A felolvasást mindvégig érdeklődés kísérte, amelynek végeztével lelkesen éltették a derék előadót, aki szorgalmas igyekezetével még derék harcosává válhatik, hogy előadásának címével éljek „A jövő Magyarországnak és a szocializmus”-nak. Ch.

— **Elsülyedhetetlen hajó.** A *Norddeutscher Lloyd* már tizenhat gőzösön alkalmazta a *Lloyd-Stone* berendezését, mely a hajónak összes vízalatti rekeszeit légmentesen és vízhatlanul elzárja úgy, hogy ha netán egyszerre több (két-három) helyen sérült is meg a gőzös, el nem sülyedhet. A víz csakis egyes rekeszekbe hatolhat, közvetlenül a léknél, a többi rekesz a sérült gőzöst a víz színén tartja. Az ilyen hajónál a kormányházban, mely a parancsnoki hidnak felel meg, keretbe foglalt vázlat mutatja a falon a gőzös vízalatti rekeszeit. Ha a kereten levő gombot megnyomjuk, nyomban kigyulnak az apró villamos izzótestek mindazokban a rekeszekben, melyeknek ajtaja nincs levegőtől és víztől mentesen elzárva. A keret alatt levő emeltyű segítségével valamennyi rekesz ajtaját egyetlen nyomásra el lehet zárni, úgy, hogy az ajtót csak az illető rekeszben levő fűtő vagy matróz (akit egyáltalán vészjel figyelmeztet s hív a földélzetre) nyithatja ki, de maga után nyitva nem hagyhatja. Ha tehát víz- és levegőnyomással dolgozó *Lloyd-Stone* pparátus föl nem mondja a szolgálatot, az így felszerelt oceángőzöst minden valószínűség szerint megóvhatja a parancsnok az elsülyedéstől.

— **Fizetésképtelenség.** Stanko Leder fiumei cipőkereskedő fizetésképtelenséget jelentett be.

— **Elfogott cukortolvajok.** A rendőrséghez az újabb időben sűrűn érkeztek panaszok, hogy a punto francoban vesztelő, cukorral megpakott kocsikát megdézsmálják. Tegnapelőtt este sikerült a cukortolvajokat *Pregel* Ferenc, *Bozsich* Lorenzo, *Urovich* Rudolf foglalkozás nélküli munkások személyében elfogni. A letartóztatott tolvajokat a rendőrség átadta az ügyészségnek.

— **Letartóztatott suhancok.** A rendőrség tegnap éjjel letartó tatta *Susich* Károly dobrignói asztalos inast, aki a gazdája műhelyéből megszökött s a Baross kikötőben kóborolt. Hasonló sors érte *Emidio* C. fiumei inast is, aki foglalkozás nélkül járkált a város utcáin. A rendőrség a további intézkedésig elzárva tartja őket.

— **Purim ünnepi istentisztelet.** A Purim-ünnep alkalmából a zsidó templomban az istentiszteletet f. hó 16-án hétfőn este háromnegyed 6 órakor; kedden reggel pedig háromnegyed 7 órakor tartják meg.

— **Késelő tabacchina.** Tegnap este *Mozina* Lajos, a Padoani Ferenc szállító cég tisztviselője megjelent a városi mentő állomáson s kérte az inspekciós orvost, hogy baloldali mellén levő sebet kösse be. Az orvos kérdésre, hogy kitől eredt a késszúrás, a sebesült megtagadott minden felvilágosítást. Az első segélynyújtás után az orvos *Mozinát* a kórházba kísérlette. Szemtanuk azt állítják, hogy *Mozina* a Piazza Zichyn egy fiatal nővel sétált, akiről azt hiszik, hogy a barátja volt. A nő és *Mozina* között izgatott szökváltás tört ki, s a heves összeszólalkozás közben zsebkésével mellbeszurta a mit sem sejtő férfit. A leány ezután elmenekült. A rendőrség a nyomozás során megállapította, hogy a késelő leány *Gaspardis* Nella, dohánygyári munkásnő

volt, aki szerelmi féltékenységre miatt követte el a merényletet. A rendőrség, miután a leánynyal jegyzőkönyvet vett fel, az iratokat áttette a járásbíróhoz.

— **Egy új hajó-óriás.** A technika tökéletesedése óriás mértékben tökéletesíti a háboru pusztító eszközét is. Különösen a tengerészet halad rohamlépésben tovább. Valóságos verseny fejlődik ki az államok között, hogy melyiknek legyenek nagyobb csatahajói, gyorsabb torpedói. Különösen a csatahajó nagyságát fejlesztik most szinte végtelenbe, mert az orosz-japán háboru megmutatta, hogy a tengeri csata sorát nem annyira a torpedók, mint a nagy tüzéség dönti el. Eddig a világ legnagyobb csatahajója az angol *Dreadnought* volt. Amikor ennek a kolosszusnak új, nagykaliiberű ágyuit kipróbálták, a levegőnyomásnak óriás változása és az ágyulövés reakciója a hajót borzasztóan megrongálták. De a hadvezetőségek nem okultak a bajon. Most Németország épít egy ilyen *Leviatánt*. Vasárnap bocsátottas vizre *Vilhelmszafenben* ezt a *Bayern* nevű hajószörnyeteget. A hajó 2400 tonna vizet szorít ki, sebessége tizenkilenc tengeri mérföld, s fedélzetén tizenkét huszonnyolc centiméteres átmérőjű ágyú díszlik. Huszonhat tiszt és mérnök, meg 860 közember a teljes legénysége. Különben, legjobban építésének költsége világítja meg a hajó nagy arányait. A hajótest 22,276,000, a torpedófelszerelés 999,000, a tüzéségi felszerelés 13,500,000 márkába került. Az építés egész költsége harminchat millió márkára rugott. A müncheni Német Múzeum számára elkészítettek az óriás négy méter hosszú modelljét és erre is csekély százezer márkát kellett. Mindenesetre gazdagnak való az ilyen játékszer.

— **Posta hadihajóink részére.** A trieszti postahivatal közli velünk, hogy hadihajóink részére a levélkülményeket március 15—21 között mindennap délután 5 óra 30 perckor indítják Gibraltár felé. Malaga felé pedig 22-től bezárólag 28-áig naponként 5 óra 30 perckor továbbítják hadihajóink postáját.

TAVIKAT. TELEFON.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, márc. 14. A képviselőház mai ülésén *Návay* Lajos elnököl.

Az első szónok *Mihályi* Tivadar nemzeti-ségi, aki a Házsabályrevízió ellen beszélt.

Utána *Sucin* János nemzeti-ségi hosszasan foglalkozik a nemzeti-ségi kérdéssel és határozati javaslatot nyújt be a javaslat ellen.

A Ház elhatározza, hogy hétfőn nem tart ülést s legközelebb kedden ül össze.

Majd átérnek az interpellációkra. *Wekerle* miniszterelnök több régebbi interpellációra válaszol. A Ház a válaszokat tudomásul veszi.

Molnár Jenő a londoni kiállítás ügyében interpellál.

Az ülés folyik.

Tüntetés a választójog miatt.

50 revolverlövés.

BUDAPEST, márc. 13. A szociáldemokrata párt végrehajtó bizottságának felhívására Budapest szocialista munkásai tüntetésre gyűltek össze, hogy az általános választói jog miatt demonstráljanak. Ese 8 és fél órakor a tüntetők a függetlenségi párt elé vonultak. De a gyalogos és lovasrendőrök közibük rohantak s szét akarták verni őket. Több ember megsebesült a rendőrök kardlapjától. A szomszédos kávéházak üvegtábláit betörték. Többen a tömegből revolverrel löttek a rendőrségre. Három rendőr megsebesült. A tömeg csoportokban különböző irányba menekült. A tüntetők a „Newyork” kávéházba is belelőttek. A tüntetéseket éjjel 11 órakor értek véget. A tüntetés okozta kár jelentékeny.

BUDAPEST, márc. 13. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított a tüntetés ügyében. Megállapították, hogy 50 revolver lövés történt. Harminchat embert előállítottak, nyolc embert hatóság elleni erőszak miatt letartóztattak. A főkapitány ma plakátokon tudatta a közönséggel, hogy az óvintézkedéseket megtette.

A horvát országgyűlést elnapolták.

ZÁGRAB, márc. 13. A horvát országgyűlés ma tartotta második az idén talán utolsó ülését. A terem és a karzat zsúfolásig megtelt. Mikor az elnök fel akarta olvasni az elnapoló királyi kéziratot, óriási lármá tört ki, úgy hogy az elnök kénytelen volt az ülést felfüggeszteni.

KALOGÉN

BRÁZAY, SÓSBORSZESZ
FOGKRÉMA LEGJOBB ★

Szünet után az elnök felolvasta a királyi kéziratot s az országgyűlést elnapolták nyilvánította. Mikor a jegyző a jegyzőkönyvet föl akarta olvasni, egy Starcevicspárai képviselő oda rohant, kikapta a kezéből és darabokra tépte. Az utcán nagy tüntetés volt Magyarországon ellen.

Supilo a helyzetrol.

ZÁGRÁB, márc. 13. A „Tribune“ Budapesti levelezője meginterviewolta Supilót Zágrábban, aki azt mondta, hogy a horvátok a jövő héten Budapestre utaznak és folytatják megkezdett akciójukat. A nemzetiségektől elvárják, hogy velük tartanak, annál is inkább, mivel a horvátokkal együtt éreznek. A horvátok továbbra is küzdenek a kormány és a Házzsabályrevízió ellen.

Megtámadott mandátumok.

ZÁGRÁB, márc. 13. Eddig a következő mandátumokat támadták meg: *Supilo* Ferenc, *Delnice*, *Nikolics* dr., *Ogulin*, *Pavlovics* Milán, *Slunj*, *Tomics* J., *Biskupce*, *Kovacs* V., *Sic*, *Purics* J., *Bosnjaci*, *Pisacsics* D., *Zlatar*.

Pótvalasztás ilokon.

ILOK, márc. 13. A pót választás ilokon megtörtént. Két jelölt állott egymással szemben. *Savic* radikális és *Manojlovics* dr. koalíciós. A választáson Manojlovics drt. nagy többséggel megválasztották. Ez alkalomból ilokon nagy ünneplés volt.

Horvát állami tisztviselők üldözése.

ZÁGRÁB, márc. 14. Koalíciós forrásból közlik, hogy Rauch báró bán, mint előre látható volt, megkezdte működését a hivatalnokokkal szemben. A hetes tábla tagjait: Halperd Veber és Cuckovic septemvirek a kormánytól utasítást kaptak, hogy nyugdíjaztatásukat kérik. A nevezettek tudvalevőleg nem szavaztak. Eddig még nem adták be lemondásukat.

Nyilt-tér. *)

Tisztelettel étesitem nagyérdemű vendégeimet, hogy a Deák-korzón levő fióküzletemet, a ház újjáépítése miatt kénytelen vagyok felhagyni.

Az eddig tanusított pártfogást megköszönve, kérem nagyérdemű vendégeim további támogatását s ígérem, hogy igyekezetem oda fog irányulni, hogy főzletemben is a szakszerű kiszolgálásomért teljes meglegedésüket kiérdemeljem.

Hazafias üdvözléssel
Csizmas Demeter
Fiumei első magyar fodrász
Via Adamics 2. sz.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk telefonszáma (ugy interuban, mint helyi beszélgetésekre) 229 Nyomdánk telefonszáma (közvetlenül lapzárta előtt felmerülő sürgős tudósítások számára) 920.

Felelős szerkesztő: Koresmáros Nándor.
Szerkesztő és lapigazgató: Murai Jenő.

Várandós állapotban

lévő anyáknak nincs jobb barátjuk, mint a SCOTT-féle Emulsio. Testi gyengeség és bágyadság ha kinozza őket, úgy a SCOTT-féle Emulsio épp oly csodálatos, mint kielégítő hatással jár. Új erőt és új életkedvet kölcsönöz a SCOTT mint-ha varázsital lenne. De még több örömet okoz a szülőknél, ha a csecsemő megszületik, mert egészséges színében és erős formáiban a szülő különösen gyönyörködnek. Ez onnan van, mert az anya által bevett

SCOTT-féle Emulsio

a gyermeket is táplálta s erősítette, szóval mindkettőre a legkellemebb hatást gyakorolta.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50. fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer vedjéget - a halászt - mindig figyelni kell.

ERBISTI GIOVANNI „All' Universo“

FIUME, Via del Fosso 2.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Egy teljes ebédlő és hálószoba

butor-berendezés kézből eladó. Bővebbet Kloornál, Via Andrassy 21. sz.

Tévedés az,

ha bárki, akár reklám céljából akár más szándékkal azt állítja, hogy jobb magyar ételeket, vagy jobb magyar borokkal szolgál, mint az egyedüli, jó hírű

MAGYAR VENDÉGLŐ

magyar otthon

„Riva Szapary“, az Adria palota mellett. Az előkelő magyarság találkozó helye.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

— Óriási készletek az idényre —

elegáns, modern és elsőrendű
kész férfi-és gyermek - ruhákban.

Nagy raktár szörmeárakban.

Ruhák mértékre is készítettnek

Grand Prix

Dr. Angyán, Dr. Elischer, Dr. Herzel, Dr. Ketty, Dr. Korányi, Dr. Laufener, Dr. Liebmann, budapesti egyetemi tanárok, Dr. Glax tanár, Dr. Ebel, Dr. Gorsky, Dr. Kostecky, Dr. Szemere, Dr. Szigeti abbazi, Dr. Ebers, Dr. Colletti, cirkvenicai, Dr. Giordano, Dr. Velo velencei és sok más jeles orvosi kapacitás a

SZENT ISTVÁN védjegyü

Dupla

malátasört

a kőbányai Polgári serfőző r. t. gyártmányát ajánlják, melynek kiváló gyógy-és üdítő hatása fölülmulhatatlan.

Árusítják Fiumében:

Agonia Francesco via Giotta, Angelini Giuseppe Fiumara, Bach Milan via Giuseppe, Cartesio Nicolò via Governo, Gambinus Buffet via Lido, Grünfeld Buffet Corsia Deak, Moravec Carlo Corso, Pasticceria Salomon Corso, Schittar Giovanni Piazza Zichy, Stochel Giovanni via Alessandrina, Tones Valentino Corso, Unione Comestibili e Coloniali via del Pino, Máv. fogasztási szövetkezet Lunto Franco.

Vigyázat a védjegyre!

Utánzásoktól óvakodjunk!

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

NOXIN

A
LEGJOBB
CIPŐ-
KRÉM

NOXIN

Minden jobb üzletben kapható.

Hochsinger Testvérek Budapest

Étterem megnyitás

Van szerencsém a n. é. fiumei közönséget, valamint t. ismerőseimet értesíteni, hogy a Piazza Urményin a Teatro Comunaleval szemben a

Virágcsokorhoz

cimzett éttermet (a régi Trattoria al Teatro helyén) március 14-én szombaton este megnyitóm. Konyháiból nem hangzatos nevű, de annál jobb ízű magyaros ételeket fogok t. vendégeimnek nyújtani, hogy konyhámnak kilenc éven át elismert jó hírűvé továbbra is megtartsam.

Igen jó és tiszta minőségű magyar fehér, dalmát és isztriai vörös borok elsőrendű kőbányai polgári sör állanak t. vendégeim rendelkezésére. Mersekelt árak. Előfizetéseket 15-30 nap a megegyezés szerint elfogadok. Table d'hôte 5-6 személyre.

A n. é. közönség szíves támogatását kérve, maradtam

mély tisztelettel

HORVÁTHNÉ NAGY AMÁLIA

a m. kir. tengerészeti Akadémia hat éven át volt élmezőnye

CRNKOVICszálloda, penzió és kávéház.
CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Kitünő magyar és német konyha.

Kitüntetve a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIC JÓZSEF.

Bonbonniere Möve

Előkelő Mulató

Abbazia Bristol - szálló

Estenként nemzetközi varieté-előadások kizárólag elsőrendű művészi erők felléptetével.

Kitünő szellőztetés.

Cinematograf „EDISON“Mozi-fénykép-terem
VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legszebb és legtekélyesebb vetítési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett és kényelmes ülésekkel berendezett nézőtér.

Állandó előadások d. u. 1/25-től kezdve.

Állandó bérletjegyek is válthatók a pénztárnál.

Fiumei első magyar fodrász

Csizmás DemeterFiume Via Adamich 2. sz.
— az Europa szálló közelében. —**A „Pannonia“
kávéházban**

FIUME, Piazza Zichy

ma és minden este cimbalmos- és hegedű hangverseny.

A helybeli és az átutazó magyarság szíves figyelmébe.

Magyar kiszolgálás.

Naponta friss!

Naponta friss!

Az új

Huscsarnokban

a legjobb minőségű és naponta friss

Marha-, Borju- és Sertéshus kapható
meglepő olcsó árban.Ne mulassza el megtekinteni és egy próbavásárlást tenni az új
HUSCSARNOKBANPiazza Ürmény 1. számú vásárcsarnok 24-26. számú rekesz.
Kívánatra házhoz is küldjük a húst!Kitünő tisztelettel
REICH TESTVÉREK.**LEDERER**Penzió és Szálloda **ABBAZIÁBAN.**

Magyarok kedvenc otthona 85 szobával.

A kurpark közvetlen közelében. Lift. Központi légfűtés. Vízvezeték. Villanyvilágítás. Tengeri és édesvíz fürdők a házban. Árnyas kert.

Tengeri kilátás. Saját házi automobilom a lakók rendelkezésére áll. Telefon. Figyelmes és pontos kiszolgálás.
Jutányos árak.**Női kalapok**

Legújabb divatu modellek és formák.

Átalakítások a legizlésebb kivitelben eszközöltetnek.

Jutányos árak!

WEISZ FANNY

Via Andrassy 13. FIUME Via Andrassy 13.

Urános-kékitő pasztillák,

liszt, fűszer, hüvelyesek
és kókuszszir elárúsítása.**Weisz Ignác**

1. sz. régi vásárcsarnok.

Bors, fahéj és egyéb fűszerek a vevő előtt daráltatnak le.

SERDOZ FRANCESCO

FIUME, Via del Fosso 2.

— Telefon sz. 303. —

Vaskereskedés.

Fémárak. - - -

Vasgerendák.

Nagy választék kályhák, tűzhelyek, penzszekrények, konyhaedényekben stb.

Villa Dražica

Abbazia.

Szép fekvés, kilátással a tengerre.

Kényelmesen berendezett szobák

= MÉRSEKELT ÁRAKON. =

**Vas- és érczárú-üzlet
Simper János**

Fiume, Via Governo 20.

Telefon 402.

Kályhák, sparherdek, kályhavédők, széntartók stb. nagy raktára.

**Különlegességek
konyhaedényekben.****KURZ FRIGYES**

szobafestő

czimfestő és mázoló,

Vicolo del Pino 9.

Elvállalok szoba- és díszletfestést, mázolást a legegyszerűbb kivitelűtől a leggazdagabbig.

Fa-, bádog-, vászon- és üveg-cimtaflák készítését a legmodernebb kivitelben a legolcsóbb árak mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri

mély tisztelettel

KURZ FRIGYES

Vicolo del Pino 9. szám.

Penzió Vier Jahreszeiten

ABBAZIA.

Előkelő és kellemes otthon, pazar kényelemmel berendezve, nagy árnyas kerttel. Fürdők a házban.

Kitünő konyha.

Mérésékelt árak.

Telefon

Szálloda és penzió Ertl

ABBAZIA.

Reichsstrasse. A kurpark mellett.

Tulajdonos: Trotter Viktor.

A magyarok legkedveltebb lakhelye.

Kitünő és elismert konyha.

Előzékeny kiszolgálás. Mérsékelt árak.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányú új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Dr. PACHANY A.

FOGORVOS FIUMÉBAN

működik minden hétfőn, szerdán és csütörtökön d. u. 3-5

„VILLA FELICE“ ABBAZIÁBAN.

Szombaton d. u. szegényeknek ingyen rendelés Fiumében.

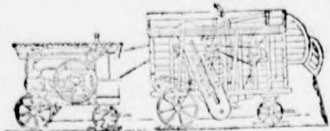
Cimirok kerestetnek

azonnali felvételre. Cim a kiadóhivatalban.

NYOMTATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME

MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!**Herkules-motorvállalat,** Budapest, V., Váci-ut 30.

Ajánlja úgy cseplési, mint malomüzemre kitűnően alkalmas, legegyszerűbb benzín lokomobiljait, melyek V. ker., Váci-ut 30. szám alatti gyárban bármikor üzemben megtekinthetők.

Teljes
jótállás
kifogastalan
üzemért!!

Üzemzavarok kizárva! Bámulatosan egyszerű szerkezet!

Rendkívül csekély benzinfogyasztás!

!!! 13-14 éves fiú is kezelheti!!!

Árjegyzék ingyen! Olcsó árak részletfizetésre!

200 drb. elismerő levél a Magyarországon üzemben lévő motorokról!